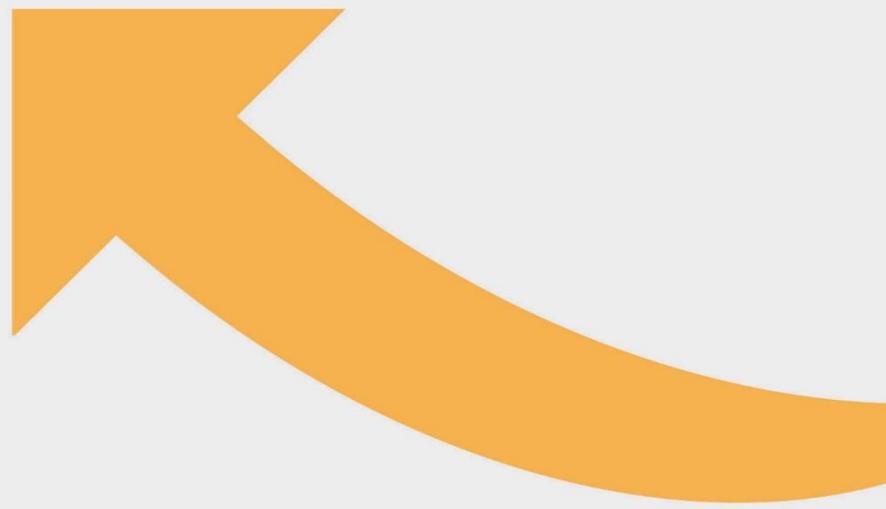

מבחן בעברית מחווה

כיתה
ט

הנחיות כלליות לבדיקת המבחן

לפניכם מחוון למבחן "תנופה" בעברית לזוכרי ערבית.

ההנחיות במחון מיועדות הן לבודקי המבחן החיצוני המשתמשים במערכת ההקלדה, והן לבודקי המבחן הפנימי המשתמשים בכלי לחישוב ציונים.

- הנחיות ייחודיות לבודקי המבחן החיצוני כתובות לצד הסמל .
- **בצד ימין** של כל עמוד כתוב מספר השאלה בנוסח א של המבחן, ו**בצד שמאל** של כל עמוד כתוב מספר השאלה הזוהה בנוסח ב של המבחן (ראו דוגמה בשאלה 1 במחון).
- בשאלות סגורות שבהן סדר המסיחים שונה בכל אחד מן הנוסחים, **בצד ימין** כתובה התשובה לנוסח א, ו**בצד שמאל** כתובה התשובה לנוסח ב (ראו דוגמה בתשובה על שאלה 1 במחון).

בכל שאלה במבחן מוצגים הנושא שאליו היא משתייכת ומטרת השאלה. חלק מן השאלות מסווגות גם כשאלות הבודקות מיומנויות חוצות תחומים: חשיבה ביקורתית וחשיבה יצירתית.

במבחן יש שני סוגים של שאלות:

1. שאלות שעליהן התלמיד עונה ב**כתיבת תשובה**.

2. שאלות שעליהן התלמיד עונה ב**סימון תשובה**.

לפניכם **הנחיות בדיקה ודגשים** לכל אחד מסוגי השאלות.

1. שאלות הזרשות כתיבת תשובה

- במחון מובאות דוגמאות מקוריות של תשובות תלמידים, והן מובאות בלשונם וכתובות בגופן **כתב יד**.
- חלק מהדוגמאות או מההנחיות להערכה כתוב בין סוגריים. אין הכרח שהכתוב בין סוגריים יהיה בתשובת התלמיד.
- אין להפחית נקודות בשל שגיאות כתיב או בשל ניסוח שגוי, אלא אם כן מצוין אחרת.
- תשובות שיש בהן מידע עודף:

- אם המידע העודף **שגוי** כל התשובה נחשבת שגויה ויש להקליד את הציון 0, אלא אם כן מצוין אחרת.
- אם המידע העודף **אינו שגוי** אין להפחית נקודות מהתשובה.
- אם המידע העודף **הועתק באופן בלתי מושכל מהטקסט** (למשל, העתקה גורפת של פסקה, העתקה של חלקי משפט מהטקסט לפני התשובה או אחריה), כל התשובה נחשבת שגויה.
- אם אין תשובה כלל או שהתשובה אינה מעידה על ניסיון לענות על השאלה, כגון "לא יודע", שרבוט או העתקת הוראות בלבד, ישאירו בודקי המבחן הפנימי את התא הנוגע לציון השאלה ריק. **בודקי המבחן החיצוני יסמנו "לא ענה"**.

2. שאלות הזרשות סימון תשובה

ההנחיות האלה מיועדות לבודקי המבחן הפנימי בלבד. **בודקי המבחן החיצוני אינם בודקים את השאלות האלה.**

- יש להעריך את תשובת התלמיד לפי המחווין ולהקליד את הציון המתאים.
- בשאלות רב־ברירה שבהן התלמיד נדרש לסמן תשובה אחת בלבד, אם סימן התלמיד **יותר מתשובה אחת** יש להקליד את הציון 0.
- אם התלמיד לא סימן **שום תשובה** אין להקליד ציון לשאלה, כלומר יש להשאיר את התא הנוגע לציון השאלה ריק.

חלק א – הבנת הנשמע

נוסח א

שאלה 1 (הקטע הראשון)

הבנת הנשמע

מטרת השאלה: התלמידים מסוגלים לחלץ מידע רלוונטי מתוך קטע מוקלט קצר העוסק בנושא מחיי היום-יום.

2 נק' תשובה (1): כי הספרנית לא נמצאת. תשובה (3)

0 נק' כל תשובה אחרת

שאלה 2 (הקטע הראשון)

הבנת הנשמע

מטרת השאלה: התלמידים מסוגלים לחלץ מידע רלוונטי מתוך קטע מוקלט קצר העוסק בנושא מחיי היום-יום.

2 נק' תשובה (3): לשומר תשובה (2)

0 נק' כל תשובה אחרת

שאלה 3 (הקטע השני)

הבנת הנשמע

מטרת השאלה: התלמידים מסוגלים לחלץ מידע רלוונטי מתוך קטע מוקלט קצר העוסק בנושא מחיי היום-יום.

2 נק' תשובה (2): את סיום הלימודים של אחיק תשובה (1)

באוניברסיטה.

0 נק' כל תשובה אחרת

שאלה 4 (הקטע השני)

הבנת הנשמע

מטרת השאלה: התלמידים מסוגלים לחלץ מידע רלוונטי מתוך קטע מוקלט קצר העוסק בנושא מחיי היום-יום.

2 נק' תשובה (2): אם המסעדה מתאימה למשפחה שלה. תשובה (4)

0 נק' כל תשובה אחרת

שאלה 5 (הקטע השני)

הבנת הנשמע

מטרת השאלה: התלמידים מסוגלים לחלץ מידע רלוונטי מתוך קטע מוקלט קצר העוסק בנושא מחיי היום-יום.

2 נק' תשובה (4): בגלל האוכל הטעים במסעדה. תשובה (3)

0 נק' כל תשובה אחרת

שאלה 6 (הקטע השני)

הבנת הנשמע

מטרת השאלה: התלמידים מסוגלים לחלץ מידע רלוונטי מתוך קטע מוקלט קצר העוסק בנושא מחיי היום-יום.

2 נק' תשובה (1): כי כולם מדברים עליה. תשובה (4)

0 נק' כל תשובה אחרת

שאלה 7 (הקטע השני)

הבנת הנשמע

מטרת השאלה: התלמידים מסוגלים לחלץ מידע רלוונטי מתוך קטע מוקלט קצר העוסק בנושא מחיי היום-יום.

2 נק' תשובה (4): כי המסעדה אינה מתאימה לבילוי שקט. תשובה (1)

0 נק' כל תשובה אחרת

חלק ב – הבנת הנקרא

שאלה 8

הבנת הנקרא: הבנה (פרשנות והיסק)

מטרת השאלה: התלמידים מסוגלים להבין רעיון מרכזי של פסקה בטקסט (טיעון) בנושא מוכר.

שאלה 8

5 נק' תשובה (4): אנשים אינם מרגישים שפרסומות משפיעות עליהם.

0 נק' כל תשובה אחרת

שאלה 9

הבנת הנקרא: הבנה (פרשנות והיסק)

מטרת השאלה: התלמידים מסוגלים להבין רעיונות מרכזיים בפסקה ולארגן אותם מחדש.

שאלה 9

5 נק' **ארבע** השלמות נכונות.

3 נק' **שלוש** השלמות נכונות בלבד.

1 נק' **שתי** השלמות נכונות בלבד.

0 נק' כל תשובה אחרת, לרבות השלמה נכונה **אחת** בלבד.

התשובות הנכונות:

המטרה של הפרסומות היא לגרום לנו **לקנות** (1) את המוצרים שהן מפרסמות. כדי **להשיג** (2)

את המטרה הזאת, פרסומות רבות מנסות **להשפיע** (3) על הרגשות שלנו, והן אינן מציגות

עובדות או מחקרים כדי **להראות** (4) שהמוצרים טובים.

בכל אחת מההשלמות **בודקי המבחן החיצוני** יקלידו 1 אם התשובה נכונה, ויקלידו 0 אם התשובה שגויה.

שאלה 10 סעיף א

שאלה 10 סעיף א

הבנת הנקרא: איתור מידע
מטרת השאלה: התלמידים מסוגלים לאתר פרט מידע הכתוב בטקסט במפורש.

5 נק' תשובה ובה מצוינות **שלוש** הדרכים הכתובות בטקסט בפסקה 3 (שורות 10–19), שהן:

- 1. (אחת הדרכים היא) להראות שהמוצר גורם לנו שמחה והנאה.
- 2. (דרך נוספת היא) בעזרת אנשים מפורסמים.
- 3. (עוד דרך היא) לתת מתנה או הנחה כשקונים מוצר.

לדוגמה:

- 1. הדרכים היא להראות שהמוצר גורם לנו שמחה והנאה.
- 2. דרך נוספת היא בעזרת אנשים מפורסמים.
- 3. עוד דרך היא לתת מתנה או הנחה כשקונים מוצר.
- 1. לראות שהמוצר יישאח אותנו.
- 2. בעזרת אנשים מפורסמים.
- 3. דרך מתנה.

הערות:

- 1. אין חשיבות לסדר הצגת הדרכים.
- 2. תשובה שבה מפורטות **שלוש** הדרכים אך כולן כתובות בשורה אחת, תיחשב תשובה נכונה. (תשובה כזו דורשת מהתלמיד מיומנות של איתור שלוש הדרכים בעזרת מילות הקישור המתאימות, שהרי הדרכים אינן מסודרות ברצף בטקסט).
- 3. תשובה הכוללת דוגמה לדרך בנוסף לציון הדרך עצמה תיחשב תשובה נכונה.

לדוגמה:

- 1. הדרכים היא להראות שהמוצר גורם לנו שמחה והנאה. למשל, הפרסומת שוקולד? אפשר לראות צעירים מבליט במסיבה ונהנים בזמן שהם אוכלים שוקולד.
- 2. דרך נוספת היא בעזרת אנשים מפורסמים. למשל, כשאנחנו רואים בפרסומת כדורגלן מפורסם נוצל נצלי ספורט ומקיצ שצר.
- 3. עוד דרך היא לתת מתנה או הנחה כשקונים מוצר.

3 נק' תשובה שבה מצוינות **שתי** דרכים הכתובות בטקסט ואחת לא כתובה או שגויה.

לדוגמה:

- 1. שהמוצר יעשה לנו למח.
- 2. לנתן לנו מתנות.
- 3. כדורגלן מפורסם. (תשובה זו תיחשב שגויה משום שהיא חלק מהדוגמה לדרך השכנוע השנייה שבטקסט, ואינה הסבר של הדרך עצמה.)

תשובה שבה מצוינת דרך **אחת** בלבד מהדרכים הכתובות בטקסט. לדוגמה: 1 נק'

- 1. *להראות שהמוצר אורט אחת והנאה.* (תשובה זו היא הנכונה היחידה מבין השלוש).
- 2. *מבטיחה מפקי מע.* (תשובה זו תיחשב שגויה משום שהיא חלק מהדוגמה לדרך השכנוע השלישית שבטקסט, ואינה הסבר של הדרך עצמה).
- 3. *לשכנע אותנו לקנות את המוצר שפרסומת.*

כל תשובה אחרת, לרבות תשובה הכוללת רק שלוש דוגמאות לדרכי השכנוע ללא ציון הדרכים עצמן, לדוגמה: 0 נק'

- 1. *להראות צעיריט מבליט במסיבה ואוכליט שוקולד.*
- 2. *כדורטן מפורסט נוצל נצלי ספורט.*
- 3. *פרסומת לאופנייט מבטיחה מפקי מע.*

שאלה 10 סעיף ב

שאלה 10 סעיף ב

הבנת הנקרא: הערכה ביקורתית ורפלקציה
מטרת השאלה: התלמידים מסוגלים ליישם את הנלמד בטקסט בהקשר חדש.

5 נק' התשובה נוגעת להבטחה לקבל מתנה או הנחה, לדוגמה:

- **מתמים בהטיה של לתת מתנה מקבל שנקנה את המוצר כאן כתוב על האריזה כשנקנה אותו נקבל כרטיס כניסה לסרט במתנה אז השתמשו בדרך השלישית.**
- **הדרך היא לתת מתנה או הנחה כשקונים מוצר.**
- **בדרך המתנות.**
- **דרך להשביע צלינו היא להבטיח כרטיס במתנה לאמי שיקנה את המוצר. (משמעות המילה "להשביע" היא "להשפיע").**
- **מקבלי מתנה.**
- **אומרים "כרטיס כניסה לסרט במתנה". (התשובה מתקבלת בגלל המילה "במתנה").**
- **יש מתנה בתוך השקית.**
- **צוד דרך היא לתת מתנה או הנחה כשקונים מוצר. (התשובה היא העתקה מושכלת מהטקסט, שורות 15-16).**
- **דרך 3 / הדרך השלישית (הדרך העוסקת במתנה או הנחה הופיעה שלישית בטקסט, לאחר שתי הדרכים האחרות).**

0 נק' כל תשובה אחרת, לדוגמה:

- **צוליות בטעם תות במתנה.**
- **האריזה צבצונות ומושכת.**
- **הדגשת ההנאה והשמחה. (תשובה המסתמכת על דרכי השכנוע האחרות המופיעות בטקסט אינה מתקבלת כתשובה נכונה).**
- **כרטיס לסרט / יש כרטיס כניסה לסרט באריזה. (התשובה לא מציינת בפירוש את הדרך עצמה: שכנוע בעזרת מתנה).**
- **כף הדרכים האלה משכנעות אותנו לקנות את המוצר שפרסומת ולאכן נבחר בו ולא המוצרים אחרים.**

שאלה 11

שאלה 11

הבנת הנקרא: הבנה (פרשנות והיסק)
מטרת השאלה: התלמידים מסוגלים לזהות טענה מרכזית בפסקה בטקסט.

5 נק' תשובה (2): המסרים שבפרסומות מצליחים להטעות אותנו. | תשובה (1)

0 נק' כל תשובה אחרת

שאלה 12

שאלה 12

הבנת הנקרא: הבנה (פרשנות והיסק)
מטרת השאלה: התלמידים מסוגלים להעריך את עמדת הכותב ולהצדיק אותה בעזרת נימוקים מהטקסט.

5 נק' דעה וגם נימוק כתובים בתשובה: הדעה שלילית (מפורשת או משתמעת), והנימוק תומך בדעה והוא מבוסס על הכתוב בטקסט או שהוא העתקה מהטקסט, ונוגע לקשר בין קנייה ובין אושר – קנייה אינה גורמת אושר. לדוגמה:

● לא, לדעתה של הכותבת קניית מוצרים אינה הופכת אותנו מאושרים. כי כתוב הטקסט שהחייט שלנו לא יתפרו את נקנה מוצרים ושאנחנו לא נהיה מוצלחים או מאושרים. (התשובה כוללת דעה מפורשת ונימוק מפורט).

● לא, כי היא אמרה שהמוצרים אינם זורמים שמחה יותר, אנחנו שמחים כי קנינו את המוצר, ושמחה זאת נמשכת רק זמן קצר.

● כותבת הטקסט חושבת שזה לא נכון שאם קונים נהיים מאושרים, אמנם אנו שמחים בעקבות קניית המוצרים, אבל השמחה הזו היא לזמן קצר ואחר כך אנחנו כבר לא שמחים יותר.

● הטקסט כתוב שבכל הפרסומות המסר הוא שאם נקנה את המוצרים, יתפרו חיינו ונהיה מוצלחים ומאושרים, אבל המסר הזה אינו תמיד נכון. (תשובה זו היא דוגמה להעתקה מושכלת מהטקסט).

0 נק' כל תשובה אחרת, לרבות תשובה הכוללת רק דעה בלי נימוק או רק נימוק בלי דעה, או תשובה שגם דעה וגם נימוק כתובים בה, אך הנימוק שבה אינו תומך בדעה או אינו מבוסס על הכתוב בטקסט, או תשובה המציגה דעה שאינה דעתה של כותבת הטקסט, אלא של מישהו אחר, לדוגמה:

● המוצרים אינם זורמים לנו להיות מאושרים. (יש בתשובה דעה בלי נימוק).

● לא אני לא חושבת שהקניות למוצרים צושה אותנו מאושרים בלל שאנחנו קונים מה צריק אותנו להשתמש בו ולא קשור לשמחה שלנו. (התשובה כוללת דעה אישית של התלמידה ולא את דעת כותבת הטקסט).

הערה: תשובה המציגה דעה חיובית של הכותבת תיחשב שגויה, בכלל זה העתקה של החלק בטקסט שיכול להתפרש כדעה חיובית בלבד ללא הסתייגות, לדוגמה:

- **כתוב בטקסט שיתפרו חיינו ונהיה מוצלחים ומאושרים.** (יש בתשובה נימוק בלי דעה; ולפי הכתוב בטקסט, התשובה אינה נכונה.)
- **כן, כי כשאנחנו קונים מוצרים אנחנו שמחים באותו הרגע.** (אומנם דעה זו מופיעה בשורות 20–26, אולם לאחר מכן הכותבת מסתייגת ממנה, לכן היא אינה נכונה.)
- **נהיה מאושרים רק זמן קצר.**
- **ככל הפרסומות האלה המסר הוא שאם נקנה את המוצרים, החיים שלנו ישתפרו ונהיה מוצלחים ומאושרים.** (התשובה כוללת העתקה משורות 20–21, שמהן עולה דעה חיובית ללא תשומת לב להסתייגות שבאה לאחר מכן בטקסט.)

שאלה 13

שאלה 13

הבנת הנקרא: הערכה ביקורתית ורפלקציה
מטרת השאלה: התלמידים מסוגלים להעריך טענה ולנמק אותה לפי הטקסט.

5 נק' הנימוק נוגע לכך שדנה הבינה שבפרסומת אין הוכחה שהמוצר טוב או לכך שעל הצופים בפרסומת לשאול שאלות שמטרתן לבחון אם המוצר אכן טוב, לדוגמה:

- כאמ"ל הבין שדנה צפתה בפרסומת בחוכמה, כי היא ראתה שפרסומת אומרים שהצביעים הם הצביעים הכי טובים בצול"ט. לא מוכיחים זאת.
- אדם שעזר בפרסומת בחוכמה הוא אדם שמצפה להוכחה שהמוצר טוב.
- בטקסט כתוב אנחנו צריכים לשים לב האם הוכיחו בפרסומת שהצב"ט טוב.
- הוא אמר זה כי היא שאלה את עצמה השאלות הנכונות לפני החליטה אם לקנות את המוצר או לא, והיא חשבה בצורה נכונה.

הערה: תתקבל גם העתקה מושכלת מהטקסט, הכוללת את השאלות שיש לשאול כדי לצפות בפרסומת בחוכמה, לדוגמה:

- צ"לנו לשאול את עצמנו שאלות כמו: האם הוכיחו בפרסומת שהמוצר טוב? האם אנחנו באמת צריכים את המוצר.

0 נק' כל תשובה אחרת, לדוגמה:

- אנחנו צריכים לצפות בפרסומת בחוכמה.
- אנחנו צריכים לצפות בפרסומת בחוכמה ולא לקנות את המוצר רק כי הפרסומת מפייצת על הרגשות שלנו.
- כי היא לא השפיעה עליה הפרסומת האלה.
- הצביעים בפרסומת הם הצביעים הכי טובים בצול"ט.
- כלומר, חשוב שיש לה לדרכים שאנשי פרסום משתמשים בהן כדי לשכנע אותנו לקנות את המוצר. (התשובה היא העתקה לא מושכלת מהטקסט).

הערה: תשובה המתמקדת רק בשאלה אם אנחנו צריכים את המוצרים ללא התייחסות לשאלה אם המוצר באמת טוב, יחשב תשובה שגויה, לדוגמה:

- היא שאלה אם היא באמת צריכה את המוצר. (תשובה כזו אינה קשורה ישירות לדבריה של דנה).
- דנה לא צריכה את הצביעים.

שאלה 14

שאלה 14

הבנת הנקרא: איתור מידע
מטרת השאלה: התלמידים מסוגלים לאתר פרט מידע הכתוב בטקסט במפורש.

תשובה (4)	4 נק' תשובה (1): כי לפרסומות יכולה להיות השפעה שלילית על בני הנוער.
	0 נק' כל תשובה אחרת

שאלה 15 סעיף א

שאלה 15 סעיף א

הבנת הנקרא: איתור מידע
מטרת השאלה: התלמידים מסוגלים לאתר פרטי מידע הכתובים בטקסט במפורש.

4 נק' התשובה כוללת שניים מהכללים האלה:

- המסר של הפרסומת יתאים לבני נוער.
- המסר של הפרסומת יהיה ברור.
- המסר של הפרסומת לא יטעה.
- השפה של הפרסומת תתאים לבני נוער.
- ערכים חיוביים (כמו ידידות, נדיבות וכבוד לאדם אחר) יקודמו בפרסומת.
- התנהגות שלילית (כמו אלימות ועישון) לא תוצג בפרסומת.

לדוגמה:

- 1. אין אלימות.
- 2. התוכן ברור לפני הנוצר.
- 1. מתאים לפני נוצר.
- 2. לצורך ערכים חיוביים כמו ידידות וכבוד לאחר.

המשך המחווון של שאלה זו בעמוד הבא.

הערות:

1. תשובת התלמיד תיחשב תשובה נכונה גם אם כתב שני כללים נכונים בשורה אחת ולא בשתי שורות, לדוגמה:

- 1. צרכים להתאים את השפה והתוכן של הפרסומות לציף. (שני הכללים כתובים בשורה אחת.)
- 2. (ריק)

2. תשובה הכוללת יותר משני כללים, וכל הכללים שבה נכונים, תיחשב תשובה נכונה.
3. תשובה הכוללת העתקה מושכלת מהטקסט תיחשב תשובה נכונה. העתקת המשפט המכליל "אנשי הפרסום צריכים לפעול לפי הכללים הכתובים באמנה" לא תגרע מן התשובה. לדוגמה:

- 1. אנשי הפרסום צרכים לפעול לפי הכללים הכתובים באמנה.
- 2. הם צרכים להתאים את השפה והתוכן של הפרסומת לציף, להציג מסר ברור בלי להטעות לצורך צרכים חיוביים כמו ידידות וכבוד לאחר ולא להציג בה התנהגות שלילית כמו אלימות או עישון.

2 נק' רק אחד הכללים שלעיל כתוב בתשובה או שני כללים כתובים בתשובה, אך המשמעות שלהם זהה או שהם שייכים לאותו תחום, לדוגמה:

- 1. המסר בפרסומת יהיה ברור (יש בתשובה רק כלל אחד נכון).
- 2. (ריק)

- 1. בפרסומת יהיו רק צרכים חיוביים כמו ידידות.
  - 2. בפרסומת יהיה בולט כבוד לאדם אחר.
- (שני הכללים שבתשובה נוגעים לערכים חיוביים.)

0 נק' כל תשובה אחרת, לרבות תשובה הכוללת תוכן נוסף שאינו חלק מהכללים, לדוגמה:

- 1. על המסרים שבפרסומות.
  - 2. ובמיוחד על מסרים שצופרים לפנינו נוצר.
- 1. לצורך צרכים חיוביים כמו ידידות וכבוד לאחר (תשובה זו כוללת כלל אחד נכון).
  - 2. ולא להציג בה התנהגות שלילית כמו אלימות או עישון. על האמנה חתמו יושבת ראש הוועדה לזכויות הילד. (התשובה כוללת העתקה של תוכן נוסף מעבר לפירוט הכללים, ולכן כל התשובה תיחשב שגויה.)

שאלה 15 סעיף ב

שאלה 15 סעיף ב

הבנת הנקרא: הערכה ביקורתית ורפלקציה
מטרת השאלה: התלמידים מסוגלים ליישם את הנלמד בטקסט בהקשר חדש.
מיומנות חוצת תחומים: חשיבה יצירתית

5 נק' יש בתשובה כלל אחד **חדש** (שאינו כתוב בטקסט) ורלוונטי לנושא שבו עוסק הטקסט, **וגם** הסבר שתואם לכלל ומתאר את הקשר של הכלל להגנה על בני הנוער הצופים, לדוגמה:

● הכלל: *לא אהשתמש בכלי AI או פוטושופ.*

ההסבר: *כדי שהם לא יטעו את בני הנוער.*

● הכלל: *אהראות אנשים מכל הדתות בפרסומות.*

ההסבר: *כדי שיראו את כולם בטלוויזיה.*

2 נק' יש בתשובה כלל אחד חדש ורלוונטי לנושא שבו עוסק הטקסט, אך לא כתוב הסבר או שההסבר אינו רלוונטי לכלל. לדוגמה:

● הכלל: *לא אהציג בפרסומות מאכלים או חטיפים שארמות להיות שליפי אבריאות בני נוער.*

ההסבר: *לא אהצביע מסך שהוא טעות ולא נכון.*

0 נק' כל תשובה אחרת, לדוגמה:

● הכלל: *אצות פרסומת שמתאימה לנוער ולגיל שלהם.* (התשובה כוללת כלל מהטקסט בניסוח מעט שונה.)

ההסבר: *כדי שהנוער יקנה את המוצרים.* (התשובה אינה מתייחסת להגנה על בני הנוער כצופים בפרסומת.)

● הכלל: *שאתה צריך לנסות את המוצר, יש לך פלופה ימים אט אתה רוצה אותו או לא.*

ההסבר: *כדי שלקנות המוצר יותר אנשים.* (הכלל וההסבר אינם קשורים לפרסום שמטרתו להגן על בני נוער, אלא לדרך פרסום שמטרתה להעלות את מכירות המוצר.)

שאלות לשון

שאלות אלה אינן מוצגות כפרק נפרד במבחן עצמו, אלא באות כחלק מפרק הבנת הנקרא.

שאלה 16

שאלה 16

כשירות לשון תקשורתיות
מטרת השאלה: התלמידים מסוגלים להבין אזכורים המופיעים בטקסט.

תשובה (2)

3 נק' תשובה (4): לפרסומת

0 נק' כל תשובה אחרת

שאלה 17

שאלה 17

כשירות לשון תקשורתיות
מטרת השאלה: התלמידים מסוגלים להבין אוצר מילים בתוך הקשר נתון.

תשובה (3)

3 נק' תשובה (4): החיים שלנו יהיו טובים יותר.

0 נק' כל תשובה אחרת

שאלה 19

שאלה 18

כשירות לשון תקשורתיות
מטרת השאלה: התלמידים מסוגלים להשתמש באופן מדויק במילות יחס ובאותיות יחס בהקשר נתון.

3 נק' **שלוש** השלמות נכונות.

1 נק' **שתי** השלמות נכונות בלבד.

0 נק' כל תשובה אחרת, לרבות השלמה נכונה **אחת** בלבד.

השלמה 1

תשובה שגויה: כל תשובה אחרת, לרבות
כתיבת המילה "על" בשגיאות כתיב.

התשובה הנכונה: על

השלמה 2

תשובה שגויה: כל תשובה אחרת

התשובה הנכונה: ב

השלמה 3

תשובה שגויה: כל תשובה אחרת

התשובה הנכונה: מ

בכל אחד מההשלמות **בודקי המבחן החיצוני** יקלידו 1 אם התשובה נכונה, ויקלידו 0 אם התשובה שגויה.

שאלה 19

כשירות לשון תקשורתיות

מטרת השאלה: התלמידים מסוגלים לחבר בין משפטים וחלקי משפטים באמצעות מילות קישור.

3 נק' התשובה נכונה **בשלושה** סעיפים.

1 נק' התשובה נכונה **בשני** סעיפים בלבד.

0 נק' כל תשובה אחרת, לרבות תשובה נכונה בסעיף **אחד** בלבד.

סעיף 1

התשובה הנכונה: כאשר **תשובה שגויה**: כל תשובה אחרת

סעיף 2

התשובה הנכונה: למשל **תשובה שגויה**: כל תשובה אחרת

סעיף 3

התשובה הנכונה: כִּדִּי **תשובה שגויה**: כל תשובה אחרת

בכל אחד מהסעיפים **בודקי המבחן החיצוני** יקלידו 1 אם התשובה נכונה, ויקלידו 0 אם התשובה שגויה.

שאלה 22

שאלה 20

כשירותיות לשון תקשורתיות

מטרת השאלה: התלמידים מסוגלים להשתמש באופן מדויק בהטיה של שמות תואר (במין ובמספר) בהקשר נתון.

- 4 נק' התשובה נכונה **בחמישה** סעיפים.
- 3 נק' התשובה נכונה **בארבעה** סעיפים בלבד.
- 2 נק' התשובה נכונה **בשלושה** סעיפים בלבד.
- 1 נק' התשובה נכונה **בשני** סעיפים בלבד.
- 0 נק' כל תשובה אחרת, לרבות תשובה נכונה בסעיף **אחד** בלבד.

סעיף 1

התשובה הנכונה: חדשה   תשובה שגויה: כל תשובה אחרת

סעיף 2

התשובה הנכונה: משפחתית   תשובה שגויה: כל תשובה אחרת

סעיף 3

התשובה הנכונה: מיוחד   תשובה שגויה: כל תשובה אחרת

סעיף 4

התשובה הנכונה: קטנים   תשובה שגויה: כל תשובה אחרת

סעיף 5

התשובה הנכונה: מהיר   תשובה שגויה: כל תשובה אחרת

בכל אחד מהסעיפים **בודקי המבחן החיצוני** יקלידו 1 אם התשובה נכונה, ויקלידו 0 אם התשובה שגויה.

שאלה 21 סעיף 1

שאלה 21 סעיף 1

כשירות לשון תקשורתיות
מטרת השאלה: התלמידים מסוגלים להטות שמות פועל בצורה נכונה בהתאם להקשר.

1 נק' תשובה נכונה: החליט

0 נק' כל תשובה אחרת, לרבות תשובה הכתובה בשגיאות כתיב, לדוגמה:

● החלט / החליט

● החליטה

שאלה 21 סעיף 2

שאלה 21 סעיף 2

כשירות לשון תקשורתיות
מטרת השאלה: התלמידים מסוגלים להטות שמות פועל בצורה נכונה בהתאם להקשר.

1 נק' תשובה נכונה: לומדים/לומדים/נלמד/למדנו

0 נק' כל תשובה אחרת, לרבות תשובה הכתובה בשגיאות כתיב, לדוגמה:

● למד

שאלה 21 סעיף 3

שאלה 21 סעיף 3

כשירות לשון תקשורתיות
מטרת השאלה: התלמידים מסוגלים להטות שמות פועל בצורה נכונה בהתאם להקשר.

1 נק' תשובה נכונה: מתרגשים/מתרגשות/נתרגש

0 נק' כל תשובה אחרת, לרבות תשובה הכתובה בשגיאות כתיב, לדוגמה:

● מתרגש / מתרגש / מתרגשים

● התרגש

שאלה 18

שאלה 22

כשירות לשון תקשורתיות

מטרת השאלה: התלמידים מסוגלים להשתמש באופן מדויק בצורות שם המספר לפי הקשר נתון.

4 נק' התשובה נכונה **בארבעה** סעיפים.

2 נק' התשובה נכונה **בשלושה** סעיפים בלבד.

1 נק' התשובה נכונה **בשני** סעיפים בלבד.

0 נק' כל תשובה אחרת, לרבות תשובה נכונה בסעיף **אחד** בלבד.

סעיף א

התשובה הנכונה: תשָׁעָה בְּיוֹנֵי תשובה שגויה: כל תשובה אחרת

סעיף ב

התשובה הנכונה: חֶמֶשׁ תשובה שגויה: כל תשובה אחרת

סעיף ג

התשובה הנכונה: שְׁנַיִם עָשָׂר תשובה שגויה: כל תשובה אחרת

סעיף ד

התשובה הנכונה: מָאָה שְׁמוֹנִים וְשָׁשׁ תשובה שגויה: כל תשובה אחרת

בכל אחד מהסעיפים **בודקי המבחן החיצוני** יקלידו 1 אם התשובה נכונה, ויקלידו 0 אם התשובה שגויה.

חלק ג – הבעה בכתב

שאלה 23

השאלה עצמה:

ועד ההורים הארצי (لجنة الأهالي القطرية) ביקש מאנשי הפרסום להפסיק לפרסם חטיפים, ממתקים ושתייה מתוקה. לדעתם, פרסומות כאלה יכולות לגרום לילדים לאכול אוכל לא בריא. **כתבו** תגובה לוועד ההורים הארצי ובה **ציינו** אם אתם מסכימים עם טענה זו. **נמקו** את דבריכם. כתבו כ-80 מילים.

הבעה בכתב

מטרת השאלה: כתיבת טיעון – התלמידים מסוגלים להביע את דעתם בנושאים הקשורים לעולמם ולנמקה, באמצעות שימוש באוצר מילים ובמשפטים הכוללים מילות קישור ומותאמים לרמתם של הלומדים.

שאלה זו נבדקת בשני היבטים: (א) תוכן ומבנה (רלוונטיות לנושא הכתיבה, התאמת הטקסט לסוגה שלו, עושר רעיוני וגיוון תוכני, בהירות ולכידות וקישוריות); (ב) כשיריות לשון תקשורתיות (אוצר מילים ומשלב לשוני, מורפולוגיה ותחביר, כתיב וסימני פיסוק).

הערות כלליות:

1. אם התלמיד כתב טקסט על נושא אחר ולא על הנושא הנדרש בשאלה, אין לבדוק את השאלה כלל ויש לתת ציון 0 בכל הקטגוריות.
2. התלמיד נדרש לכתוב טענה. אם התלמיד כתב טקסט מסוגה אחרת, למשל תיאור או סיפור, יינתן ציון 0 בקטגוריה "תוכן" (שערכה 5 נקודות), ותשובתו תוערך ביתר הקטגוריות.
3. אם התלמיד כתב מילים בערבית בתוך משפטים בעברית, יש להתעלם מהן, ולקרוא את הטקסט כאילו הן אינן כתובות.
4. אם הטקסט כתוב בכתב בלתי קריא או שאין בטקסט משפט שלם אחד בעברית, אין לבדוק את השאלה כלל ויש לתת ציון 0 בכל הקטגוריות.
5. אם הטקסט קצר מ-20 מילים, הציון יינתן באופן שלהלן:
  - א. תוכן ומבנה: תוכן והיקף: הציון לא יהיה גבוה מ-1. לכידות וקישוריות: הציון יהיה 0.
  - ב. כשיריות לשון תקשורתיות: אוצר מילים, שגיאות כתיב ופיסוק: הציון יהיה 0. מורפולוגיה ותחביר: הציון לא יהיה גבוה מ-1.
6. כל עוד החיבור כולל יותר מ-20 מילים, גם אם אינו מגיע ל-80 מילים, יש להעריך אותו בהתאם למחונן שלהלן ולא להפחית נקודות על היקף הכתיבה.

חלוקת הנקודות בכל קטגוריה:

א. תוכן ומבנה

1. תוכן (5 נק' סה"כ)

- 5 נק' בטקסט יש דעה (מפורשת **או** משתמעת) ולפחות שני נימוקים מפותחים התומכים בדעה. כל נימוק מפותח בעזרת דוגמה, פירוט, הסבר, השוואה, הסתייגות (מהדעה האחרת) וכדומה.
- 3 נק' בטקסט יש דעה (מפורשת **או** משתמעת) ולפחות שני נימוקים התומכים בדעה אך אינם מפותחים.
- או:** יש בטקסט דעה (מפורשת **או** משתמעת) ונימוק מפותח אחד התומך בדעה.
- 2 נק' בטקסט יש דעה (מפורשת **או** משתמעת) ונימוק אחד התומך בדעה אך אינו מפותח או נימוק סתמי אחד (כללי מדי).
- או:** יש בטקסט דעה (מפורשת **או** משתמעת) ונימוק מפותח אחד שאינו תומך בדעה (אין התאמה בין הדעה לבין הנימוק).
- 1 נק' אם הטקסט קצר מ־20 מילים **או** יש בטקסט דעה (מפורשת **או** משתמעת) ונימוק אחד שאינו תומך בדעה (אין התאמה בין הדעה לבין הנימוק).
- 0 נק' יש בטקסט דעה בלא נימוק **או** שהטקסט כתוב בלתי קריא **או** שאין בטקסט משפט שלם אחד בעברית **או** שהתלמיד כתב טקסט על נושא אחר ולא על הנושא הנדרש בשאלה.

2. לכידות וקישוריות (3 נק' סה"כ)

- 3 נק' ● הטקסט כתוב במבנה טיעון: טענה הכוללת דעה ושני נימוקים. אין הכרח לכתוב משפט סיום (שיכול לכלול למשל המלצה מסכמת).
- הטקסט לכיד ומקושר, הרעיונות מאורגנים ברצף הגיוני וקשורים זה לזה במילות קישור.
- הטקסט בהיר ומובן.
- 1 נק' ● הטקסט לא כתוב במבנה טיעון כלל.
- לכידות הטקסט פגומה מעט **או** שקישוריות הטקסט פגומה מעט (יש חלקים שאינם מקושרים זה לזה).
- 0 נק' לכידות הטקסט פגומה **או** שקישוריות הטקסט פגומה **או** שהטקסט קצר מכדי להעריך סעיף זה.

ב. כשירויות לשון תקשורתיות

1. אוצר מילים, שגיאות כתיב ופיסוק (3 נק' סה"כ)

3 נק' אוצר המילים מגוון והולם שפה כתובה, שגיאות הכתיב מעטות ואינן פוגמות בהבנה, השימוש בסימני הפיסוק נכון ברוב המשפטים.

1 נק' אוצר המילים בסיסי או חזרתי אך מובן, או מבוסס ברובו על מילים מהשאלה עצמה, שגיאות הכתיב רבות (חמש שגיאות כתיב ומעלה) אך אינן פוגמות בהבנה, הפיסוק חסר או שגוי, אך הטקסט ניתן לקריאה.

0 נק' אוצר המילים דל מאוד או שגוי ולא מובן, שגיאות הכתיב רבות והן פוגמות ברצף הקריאה או שהטקסט קצר מדי כדי להעריך סעיף זה.

הערות:

1. בקטגוריה זו ייקבע הציון בראש ובראשונה לפי רמת אוצר המילים (אף שהיא כוללת גם היבטים של כתיב ופיסוק). במקרה של התלבטות בקביעת רמת אוצר המילים בין שתי דרגות ציון, אפשר להיעזר גם ברמת הכתיב והפיסוק לצורך קבלת ההחלטה. למשל, אם יש ריבוי שגיאות כתיב (יותר מחמש), אבל אוצר המילים מגוון והשימוש בסימני פיסוק תקין, הנבחן יקבל 3 נק' (ציון מלא בסעיף זה). כמו כן, אף אם אין כלל שגיאות כתיב בתשובה, אך אוצר המילים הוא בסיסי וחזרתי, הציון יהיה 1 בלבד.
2. שגיאת כתיב החוזרת כמה פעמים תיחשב שגיאה אחת. שגיאת כתיב בשם פרטי לא תיחשב שגיאה.
3. אם התלמיד השתמש בסימני פיסוק (למשל, נקודה, פסיק, סימן שאלה או נקודתיים), יש לבדוק את תקינותם. מצופה מהתלמידים שימוש מגוון בסימני הפיסוק.

2. מורפולוגיה ותחביר (4 נק' סה"כ)

4 נק' הטקסט כתוב בשפה תקנית מבחינה תחבירית ומורפולוגית למעט שגיאה אחת או שתי שגיאות (המשפטים תקינים, ההתאם הדקדוקי תקין, בניית הפעלים תקינה ומותאמת להקשר).

2 נק' בטקסט מופיעות שלוש שגיאות תחביריות ומורפולוגיות או יותר (משפטים שאינם תקינים, שגיאות של התאם דקדוקי במין ובמספר) באופן שמפריע מעט לקריאתו ולהבנתו.

0 נק' הטקסט פגום מבחינה תחבירית ומורפולוגית, באופן שמפריע מאוד לקריאתו ולהבנתו.

דוגמאות להערכת חיבורי תלמידים:

דוגמה 1

לכבוד וצד ההורים הארצי,

אנחנו רואים פרסומות רבות בכל יום. לפעמים הפרסומות מציגות חטיבים או ממתקים. אני גם נאד פרסומות כאלו כמו שאתם כותבת כי הם יכולות לערום לילדים לאכול אוכל לא בריא, לערום להשמנה אצל ילדים ויתר על כן, חטיבים וממתקים יקרים וקשה להורים לקנות לילדיהם את החטיבים שהפרסומות מראות. אני ממליץ לאנשי הפרסום לקחת אחריות ולא להציג פרסומות עם חטיבים או ממתקים שאולי לערום לילדים להתנהג באופן שלילי.

א. תוכן ומבנה

1. תוכן (5 נק' סה"כ)

5 נק' יש בטקסט דעה מפורשת (אני גם נאד פרסומות כאלו כמו שאתם כותבת), ויש שני נימוקים מפותחים (כי הם יכולות לערום לילדים לאכול אוכל לא בריא, לערום להשמנה אצל ילדים; חטיבים וממתקים יקרים וקשה להורים לקנות לילדיהם את החטיבים שהפרסומות מראות); נימוק אחד קשור לנזק הבריאותי של הפרסומות והוא ההשמנה, והנימוק השני קשור לנזק הכלכלי שייגרם להורים.

2. לכידות וקישוריות (3 נק' סה"כ)

3 נק' הטקסט כתוב לפי מבנה טיעון הכולל דעה ושני נימוקים. כמו כן יש בטקסט משפט סיום הכולל המלצה. הטקסט לכיד ובעל קישוריות טובה. מילת הקישור "ויתר על כן" מקשרת היטב בין חלקי הנימוק, ויש שימוש תקין במילות הקישור "גם", "כי", "ו' החיבור", "או". הכותב השתמש בפנייה תקינה בגוף שני כדי להתייחס לנמענים (כמו שאתם כותבת).

ב. כשירות לשון תקשורתית

1. אוצר מילים, שגיאות כתיב ופיסוק (3 נק' סה"כ)

3 נק' אוצר המילים מגוון והולם שפה כתובה. הטקסט כתוב ללא שגיאות כתיב והפיסוק נכון ברוב המשפטים, למשל שימוש נכון בנקודה (מציגות חטיבים או ממתקים). ובפסיק (לאכול אוכל לא בריא, לערום להשמנה), אולם חסרה נקודה לפני מילת הקישור "יתר על כן".

2. מורפולוגיה ותחביר (4 נק' סה"כ)

4 נק' יש בטקסט שתי שגיאות בלבד: הם יכולות (במקום "הן יכולות"), שאולי לערום (במקום "שאולי יגרמו" או "ואולי לגרום"), לפיכך בחלק זה יינתן ניקוד מלא.

דוגמה 2

לכבוד וצד ההורים הארצי,
לדצתי אני מסכימ עם הטענה של וצד ההורים כי פרסומות מספירות מאוד על אנשים במיוחד בקרב ילדים. למשל כשילדים הולכים ההורים שלהם לסופרמרקט ורואים חטיפים שראו קודם לכן הם נהיים סקרנים ומחייבים את ההורים שלהם לקנות את החטיפים, אחרת הם עושים להם בלען אז לא נשאר להורים ברירה אלא לקנות להם את החטיפים. הילדים עושים את זה גם בקרב שתייה וממתק וזה מספיר מאוד על הבריאות שלהם ואז הם להיות שמנים.

א. תוכן ומבנה

1. תוכן (5 נק' סה"כ)

5 נק' יש בטקסט דעה מפורשת המביעה הסכמה עם טענתו של ועד ההורים הארצי: אני מסכימ עם הטענה של וצד ההורים. התלמיד כתב שני נימוקים מפותחים, האחד מתבסס על דוגמה מחיי היום-יום: ילדים מכריחים את ההורים שלהם לקנות מוצרים לא בריאים כמו חטיפים וממתקים מפני שראו אותם בפרסומות (כשילדים הולכים ההורים שלהם לסופרמרקט ורואים חטיפים שראו קודם לכן, הם נהיים סקרנים ומחייבים את ההורים שלהם לקנות את החטיפים); והשני נוגע להשמנה בעקבות צריכת מזון לא בריא (וזה מספיר מאוד על הבריאות שלהם ואז הם להיות שמנים).

2. לכידות וקישוריות (3 נק' סה"כ)

3 נק' הטקסט בסך הכול לכיד, ויש קשר הגיוני בין הרעיונות שבו. הוא כתוב במבנה הטיעון הנדרש: הצגת הדעה עצמה ואחריה הצגת הנימוקים. נעשה גם שימוש במאזכרים כדי לשמור על לכידות. יש שימוש תקין ומגוון במילות קישור: "למשל", "אז", "אחרת", "לא... אלא", "גם", "קודם לכן", ו"חיבור". מבחינת בהירות הטקסט, התלמיד עשה שימוש כפול ומיותר בביטויי דעה: לדצתי וגם אני מסכימ, וכן במשפט ורואים חטיפים שראו קודם לכן חסרה ההתייחסות לפרסומות כמקור שבו ראו את החטיפים בעבר.

ב. כשירות לשון תקשורתיות

1. אוצר מילים, שגיאות כתיב ופיסוק (3 נק' סה"כ)

1 נק' אוצר המילים בסיסי, פרט לשימוש בביטויי נהיים סקרנים. יש שימוש בניסוח יום-יומי (כשילדים הולכים ההורים שלהם לסופרמרקט ורואים חטיפים, הילדים עושים את זה) ובסלנג (עושים להם בלען). אין שגיאות כתיב בטקסט. הפיסוק ברובו חסר. השימוש בסימני פיסוק דל אך נעשה בצורה נכונה.

2. מורפולוגיה ותחביר (4 נק' סה"כ)

2 נק' יש בטקסט כמה שגיאות הנוגעות לשימוש במילות יחס: שימוש במילה "בקרב" במקום חזרה על המילה "על" (משפיעות מאוד על אנשים במיוחד בקרב ילדים), חסרה המילה "עם" (כשילדים הולכים ההורים), שימוש לא תקין במילה "בקרב" במקום "בנוגע ל" (צושים את זה גם בקרב שתייה וממתק).

נוסף על כך, המשפט: לא נשאר להורים ברירה, כולל חוסר התאמה במין ומנוסח באופן כללי בצורה לא תקינה (במקום "אין להורים ברירה").

דוגמה 3

לכבוד וצד ההורים הארצי, אוכל לא בריא הוא בהימית האלה הוא אוכל עיקרי בחייט לכמה אנשים, וגם ככל מקום. מי לא אהב את האוכל המהיר בימנו! רוב הפרסומות היום הן לאוכל לא בריא, חטיפים, ממתקים וצוד... רוב הילדים היום יש להם תליפונים משתמשים בהם כל הזמן. לצומת זאת קל המפרסמים צריכים לדעת ולהיה אחראיים על מה מפרסמים באוכל. כי הפרסומות היום הן צומדות לשכניצ את הילד או בני הנוצר אחרי האדט הדואל. לא רק בטלפונים יש פרסומות, אלא גם בגל מקום וחייבים לזהה על מה הילדים שלנו רואים מהפרסומות. והם גם צריכים להיות יודעים על מה רואים. מסיכום למדו את ילדכם על מה האוכל הבריא ומה האוכל שלא. אלא יצדקו כל הפרסומות.

א. תוכן ומבנה

1. תוכן (5 נק' סה"כ)

3 נק' הדעה של הכותבת וגם הנימוק שלה באים בצורה מפוזרת על פני הפסקה כולה ומשתמעים מן הכתוב, וניתן להצביע על דעה משתמעת של הסכמה עם עמדת ועד ההורים ועל נימוק אחד מפותח שעניינו ההבחנה הנדרשת בין תכנים המקדמים אכילת אוכל בריא לכאלה המקדמים אוכל שאינו בריא. הכותבת הבינה את דרישות השאלה, אולם המבנה הרעיוני אינו מסודר ככתיבה טיעונית "קלאסית" שבה מוצג טיעון ואחריו נימוקים. בתחילת הטקסט הציגה הכותבת בעיה (רוב הפרסומות היום הן לאוכל לא בריא, חטיפים, ממתקים וצוד... רוב הילדים היום יש להם תליפונים משתמשים בהם כל הזמן) ולאחר מכן ציינה מה יש לעשות עם הבעיה הזו (המפרסמים צריכים לדעת ולהיה אחראיים על מה מפרסמים באוכל, וחייבים לזהה על מה הילדים שלנו רואים מהפרסומות. והם גם צריכים להיות יודעים על מה רואים). הרכיב המבני היחיד שנכתב מפורשות הוא משפט הסיום: מסיכום... ("לסיכום").

עוד ניכר כי הכותבת הבינה את הטקסט שקראה במבחן והציגה גם רעיונות מתוכו, אשר הם אכן רלוונטיים לשאלת הכתיבה (*רוב הפרסומות היום הן לאוכל לא בריא, חטיפים, מאתקים וצוד; המפרסמים צריכים לדעת ולהיה אחראיים על מה מפרסמים באוכל*).
במשפט האחרון בטקסט כתבה פנייה בגוף שני (*אנא את ילדכם*), אך לא ברור למי בדיוק היא פונה בכך.

2. לכידות וקישוריות (3 נק' סה"כ)

1 נק' הלכידות והקישוריות בטקסט פגומות מעט: יש חזרתיות על רעיון השימוש בטלפונים בשני מקומות בטקסט, יש קפיצה לוגית – ובמרחק רב מדי בטקסט – בין אזכור האוכל המהיר לבין אזכור האוכל הבריא. נעשה שימוש לא מדויק במילות הקישור "לעומת זאת" (מיותרת) ו"אבל" (במקום "אלא": *לא רק הטלפונים יש פרסומות, אבל גם באף מקום*), דבר הפוגם ברצף הקריאה.

ב. כשירות לשון תקשורתיות

1. אוצר מילים, שגיאות כתיב ופיסוק (3 נק' סה"כ)

1 נק' אוצר המילים בסיסי והניסוח בחלק מהמשפטים אינו תקין בעברית, יש שגיאות כתיב מרובות, והשימוש בסימני פיסוק לעיתים אינו תקין.
משפטים שבהם הניסוח אינו תקין: *אוכל עיקרי בחיים לכמה אנשים* (אוכל עיקרי בחייהם של חלק מהאנשים), *אחראיים על מה מפרסמים באוכל* (אחראים על אילו פרסומות מפרסמים עבור אוכל / על איך מפרסמים אוכל), *מה הילדים שלנו רואים מהפרסומות* (הפרסומות שהילדים שלנו רואים), *להיות יודעים על* (להיות מודעים ל). כמו כן יש שימוש במשלב לשוני בלתי פורמלי (*מי לא אוהב את האוכל המהיר בימנו!*) ויש משפט אחד שהמסר שלו אינו ברור (*לשכניא את הילד או בני הנוצר אחרי האדס האדול*). לצד זאת יש שימוש במילה בערבית באותיות עבריות: "יצדקו" במקום "יאמינו".
שגיאות הכתיב המופיעות לאורך הטקסט: "בימנו" במקום "בימינו", "תיליפונים" במקום "טלפונים", "קל" במקום "כל", "בגל מקום" במקום "בכל מקום", "לשכניע" במקום "לשכנע", "זם" במקום "גם" (בלבול שכיח בכתב יד בין ג ל-ז).
השימוש בסימני פיסוק לעיתים תקין (שימוש תקין בפסיק, למשל במשפט: *אוכל לא בריא, חטיפים, מאתקים וצוד; שימוש תקין בנקודה לאורך הטקסט) ולעיתים שגוי (לכמה אנשים, וגם בכל מקום – פסיק מיותר; סימון נקודה במקום פסיק לפני המילית "כי"). השימוש בסימן שאלה וסימן קריאה יחד במשפט: "מי לא אוהב את האוכל...?!". אינו מוצדק.*

2. מורפולוגיה ותחביר (4 נק' סה"כ)

0 נק' הטקסט פגום מבחינה תחבירית ומורפולוגית באופן שמפריע לקריאתו. התלמידה התקשתה בניסוח משפטים תקינים, עד שנדמה כי בכל הטקסט יש רק משפט תקין אחד. דוגמאות לכתיבה בלתי תקינה: חזרה על כינוי הגוף "הוא" (אוכף לא בריא הוא בהימית האלה הוא), חיבור לא תקין של ה' היידוע (בהימית), חיבור לא תקין של משפט זיקה (יש להט תוליפוניט משתמיט בהט כל הזמן), הצבת מילת הקישור "כי" בראש משפט (כי הפרסומות היום הן צובדות).
נוסף על כך, יש טעות מורפולוגית חוזרת הקשורה לבנייה לא תקינה של שם הפועל בגזרת נלי"ה: "להיה" במקום "להיות", "לזהה" במקום "לזהות"; ולצד זאת נעשה שימוש לא תקין בצורת עתיד אחרי מילת השלילה "אל" (אל יצדקו במקום "שלא יאמינו").

דוגמה 4

לכבוד ועד ההורים הארצי,
לדעתי האוכף בריא הוא מחלק האוף, יש אנשים אוהבים לאכול אוכל לא בריא, אבל האוכף שלא בריא מסבב חולה ולא צורך האוף לצמיחה בנוסף הפרסומות לאוכף שלא בריא משפיעה על הילדים בלי 10-7 בעלל זה איל האוף יהיה צמיח והמתקיים ושמתייה... מכיל את צמיח של אופו אט האוכף הנה משפיע מסבב ירידה בלימודים של התלמידים על ההפק של האוכף הבריא שהוא צמיח את האוף ומחלק אותך ולא תאכל אוכל לא בריא שהוא לא טוב לק.

א. תוכן ומבנה

1. תוכן (5 נק' סה"כ)

3 נק' בטקסט יש דעה משתמעת שעניינה הסכמה עקיפה עם טענת ועד ההורים הארצי, שכן הכותב שם במרכז את ההשפעה השלילית של אוכל לא בריא (לדעתי האוכף בריא הוא מחלק האוף), ולא את השפעת הפרסומות המפרסמות אותו כפי שהשאלה דורשת. כמו כן יש בטקסט נימוק אחד מפותח התומך בדעה, שעוסק בתרומתו של האוכל הבריא לחיזוק הגוף וצמיחתו (כל שאר הטקסט לאחר הצגת הדעה עצמה).

2. לכידות וקישוריות (3 נק' סה"כ)

1 נק' הטקסט כתוב ככתיבת טיעון: הצגת הדעה האישית, הצגת הנימוק לה ומשפט סיום שהוא המלצה לקורא, ולפיכך מופנה אל הקורא בגוף שני יחיד ולא אל הנמענים שהם ועד ההורים הארצי. עם זאת יש פגמים בלכידות הטקסט, בקישוריות של הרעיונות וכן בבהירות שלהם. בהירות הטקסט נפגמת לא רק בשל שגיאות הלשון הרבות (שיפורטו להלן), אלא גם בשל החזרה על אותם תכנים כמה פעמים במילים אחרות: האוכף בריא הוא מחלק האוף, האוכף

לא כריא מסגה חולפה ולא צונר האורף הצמיחה, הממתקים ושתייה מכלל את צמיח על אפן, על ההפק על האוכל הכריא שהוא מצמיח את האורף ומחזק אותך. אומנם נעשה שימוש תקין בשתי מילות קישור: "אבל" (יש אנשים אוהבים לאכול אוכל לא כריא, אפן האוכל על כריא מסגה חולפה), "בנוסף" (לא צונר האורף הצמיחה בנוסף הפרסומות לאוכל על כריא מסגה חולפה), "גם", ו' החיבור; אך לצד זאת נעשה שימוש שגוי במילת הקישור "בגלל זה" ובמילה המתורגמת מערבית "על ההפק של" (במשמעות "לעומת").

ב. כשיריות לשון תקשורתיות

1. אוצר מילים, שגיאות כתיב ופיסוק (3 נק' סה"כ)

1 נק' הטקסט כתוב ברובו באוצר מילים בסיסי, והוא מלא בשגיאות לשון, אך אין שגיאות כתיב. יש שימוש במילים בצורתן הערבית (מסגה חולפה במקום "גורם לחולי", מסגה ירידה בלימודים במקום "גורם לירידה בלימודים", על ההפק על במקום "לעומת"); ויש שגיאות במילים ספציפיות (מכלל במקום "מקלקל" כנראה; צמיח במקום "צמיחה"). השימוש בסימני פיסוק חלקי ומוגבל לפסיק, לשלוש נקודות ולנקודה בסוף הטקסט. המשפטים ארוכים מדי ללא הפרדה ביניהם, והיעדר הנקודות מייצר רצף קריאה קשה מאוד, חוסר בהירות ותחושה של סירבול רב. השימוש בפסיקים נעשה במקומות הנכונים, אך לעיתים יש להחליפם בנקודה. השימוש בשלוש הנקודות אינו במקומו.

2. מורפולוגיה ותחביר (4 נק' סה"כ)

1 נק' הטקסט פגום מבחינה תחבירית ומורפולוגית באופן שמפריע לקריאתו. יש שגיאות תחביריות ומורפולוגיות רבות: חוסר התאם ביידוע (האוכל כריא); כתיבת היידוע בצורה לא תקינה (האוכל); שימוש עודף בכינוי גוף (האוכל כריא הוא מחזק האורף); שימוש שגוי בפסוקית זיקה (יש אנשים אוהבים לאכול); כתיבת משפטים במבנה לא תקין (לא צונר האורף הצמיחה במקום "לא עוזר לצמיחה של הגוף", אף האורף יהיה צמיח); שלילת ציווי במבנה לא תקין (לא תאכל אוכל לא כריא במקום "אל תאכל"). לצד אלה, אין אחידות בכינוי הגוף שאליו מתייחס הכותב – פעם בגוף שני (מצמיח את האורף ומחזק אותך ולא תאכל אוכל לא כריא שהוא לא טוב לך) ופעם בגוף שלישי (צמיח על אפן).

דוגמה 5

לכבוד וצד ההורים הארצי,

ככול יום אנחנו רואים פרסומות למסעדת אוכל מהיר, והאנשים יהיה שמחים. וזאת לא נכון כולל, כי אתם אתם אוכל...אוכל מהיר את יהיה שמחה, אבל היא שימחה לזמן קצר. את אתם צעה זאת, אתם יכול להיות כריא למשל: אימון ספורט, לעצא מכון קושר. את אתם לא צושה יכול מאוד שיש לה חוליה בלב שלק.

א. תוכן ומבנה

1. תוכן (5 נק' סה"כ)

0 נק' הכתיבה אינה עוסקת בנושא שעליו התלמיד נדרש לכתוב במשימת הכתיבה, לפיכך בסעיף זה לא יינתנו נקודות כלל. הטקסט עוסק בקשר שבין אוכל מהיר לבין בריאות ושמחה.

2. לכידות וקישוריות (3 נק' סה"כ)

1 נק' הטקסט מוצג במבנה מובלע של טיעון: הכותב פתח בהצגת עמדה כללית ולאחר מכן הציג את התנגדותו לה (ככול יום אנחנו רואים פרסומות למסעדת אוכל מהיר, והאנשים יהיה שמחים. וזאת לא נכון כולל). לאחר מכן הציג שני נימוקים לטענה שלו באמצעות משפטי תנאי: (1) אתם אוכל...אוכל מהיר את יהיה שמחה, אבל היא שימחה לזמן קצר. (2) את אתם צעה זאת, אתם יכול להיות כריא למשל: אימון ספורט, לעצא מכון קושר. את אתם לא צושה יכול מאוד שיש לה חוליה בלב שלק.

בהיבט קישוריות הטקסט, ובייחוד בטקסט שאינו ארוך, נעשה שימוש רב יחסית במילות קישור ובמאזכרים, בחלקו שימוש נכון: "כי" לציון סיבה (כי אתם אוכל); שימוש במילת התנאי "אם"; "אבל" (יהיה שמחה, אבל היא שימחה לזמן קצר); "למשל" (למשל: אימון ספורט, לעצא מכון קושר), ובחלקו שגוי: וזאת לא נכון במקום "זוה לא נכון"; את אתם צעה זאת במקום "אם תעשה את הדברים הבאים".

לצד זאת, יש מעבר בין רעיונות שרק למראית עין תומכים זה בזה, אך למעשה אין ביניהם רצף רעיוני: פרסומת למסעדת אוכל מהיר, שמחה מאכילת אוכל מהיר, תרומת הספורט לבריאות.

ב. כשיריונות לשון תקשורתיות

1. אוצר מילים, שגיאות כתיב ופיסוק (3 נק' סה"כ)

1 נק' אוצר המילים דל, בסיסי ואינו מגוון. יש כמה שגיאות כתיב: "שמיחה" במקום "שמחה", "קושר" במקום "כושר". השימוש בסימני פיסוק תקין ברובו, פרט לשלוש הנקודות שאין צורך לסמן בהקשר זה: *כי אמ אתה אוכל...אוכל מהיר.*
יש שגיאות ספציפיות: שימוש במילה "כללי" במקום "כלל" (*לא נכון כללי*), שימוש לא מדויק במילה "חולה" במקום "מחלה" (*יש לה חולה בלב שלק*).

2. מורפולוגיה ותחביר (4 נק' סה"כ)

2 נק' רמת הלשון נמוכה מאוד אך ניתן לקרוא את הטקסט ולהבינו. רוב המשפטים אינם תקינים, למשל: *אתה יכול להיות בריא לפני: אימון ספורט, לצא מכון קושר; יכול מאוד יש לה חולה בלב שלק.* אנו מוצאים בטקסט מקרים של אי-התאמה בגוף (*והאנשים יהיה שמחים, אמ אתה אוכל...אוכל מהיר את יהיה שמיחה*) ושל בניית הפועל ושם הפועל בצורה לא נכונה (*אתה צעה זאת, יכול להיות בריא, לצא מכון קושר*).

מחון בעברית לכיתה ט

כל הזכויות שמורות למדינת ישראל, משרד החינוך, ראמ"ה. השימוש במסמך זה, לרבות הפריטים שבו, מוגבל למטרות לימוד אישיות בלבד או להוראה ולבחינה על ידי מוסד חינוך בלבד, לפי הרשאה מפורשת למוסד חינוך באתר ראמ"ה. זכויות השימוש אינן ניתנות להעברה. חל איסור מפורש לכל שימוש מסחרי וכן לכל מטרה אחרת שאינה מסחרית. אין להעתיק, להפיץ, לעבד, להציג, לשכפל, לפרסם, להנפיק רישיון, ליצור עבודות נגזרות בין על ידי המשתמש ובין באמצעות אחר לכל מטרה או למכור פריט מפרטי המידע, התוכן, המוצרים או השירותים שמקורם במסמך זה. תוכן המבחינים, לרבות טקסט, תוכנה, תמונות, גרפיקה וכל חומר אחר המוכל במסמך זה, מוגן על ידי זכויות יוצרים, סימני מסחר, פטנטים או זכויות יוצרים וקניין רוחני אחרות, ועל פי כל דין; כל זכות שאינה ניתנת במסמך זה במפורש, דינה כזכות שמורה.